

УДК 336.1: 338

О. Мазуренок

(Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя)

ВПЛИВ РИЗИКІВ НА ДІЯЛЬНІСТЬ БАНКІВ УКРАЇНИ

Одне з основних завдань Національного банку України полягає у сприянні ефективності та стабільності роботи фінансового сектора держави, оскільки – це є необхідністю для підтримання ефективного макроекономічного розвитку країни. Ключовими елементами роботи НБУ є аналіз ситуацій у фінансовому секторі, з особливим акцентом на діяльність інших банків. Аналіз ґрунтується на ризиках, яким піддається фінансовий сектор. Банківські ризики можна розділити на п'ять основних категорій: кредитний ризик, ринковий ризик, ризик ліквідності, операційний ризик і інші ризики. В загальному кредитний ризик являє собою ризик збитків. Цей ризик, пов'язаний з особливістю позичок та гарантій, як правило, однією із втрат є втрати по позиках. В останні роки методи розрахунку кредитного ризику були покращені з метою розширення діяльності кредитного ризик-менеджменту.

Ринковий ризик являє собою ризик того, що коливання ринкових цін (процентних ставок, обмінних курсів або цін на акції) обов'язково приведе, хоч і до не значної, але втрати коштів. Існують різні методи для розрахунку ринкового ризику, такі як вартість ризику, що дає можливість вказати максимальний збиток який протягом фіксованого проміжку часу може виникнути із заданою вірогідністю, на основі історичного досвіду.

Ризик ліквідності являє собою ризик того, що банк не зможе виконати свої зобов'язання через брак ліквідності. Ризик ліквідності є наслідком невідповідності між строками погашення активів і зобов'язань. Проблеми з ліквідністю в одній фінансовій установі може швидко поширитися на решту банківського сектора або через платіжні системи або через зниження довіри у всьому секторі.

Операційний ризик являє собою ризик втрат через неправильне та невдале внутрішнє управління, людські чи системні помилки, або у зв'язку із зовнішніми подіями, які тим чи іншим чином вплинули на діяльність.

Існують інші ризики, які впливають на доходи банку, наприклад, правовий, стратегічний, політичний ризики. Правовий ризик – це ризик того, що контракти з іноземними контрагентами, можуть не мати ніякої юридичної сили. Стратегічний ризик являє собою ризик виникнення збитків у результаті невдалої бізнес-стратегії банку. Стратегічний ризик є більш загальним ризиком, ніж інші категорії ризику, і в той же час стратегічні рішення будуть впливати на всі інші категорії ризику. Стратегічний ризик слід розглядати в поєднанні з чинниками, що впливають на структурний розвиток у фінансовому секторі, такі як посилення конкуренції, що призводить до тиску на рентабельність. Політичний ризик пов'язаний з невизначеністю, у майбутньому регулюванні, що може вплинути на загальну ситуацію у фінансовому секторі держави, наприклад, зміни у податковому законодавстві.

Для того, щоб уникнути, або хоча би зменшити вплив ризиків на діяльність банків України НБУ необхідно: чітко формувати систему, порядок і форми платежів, зокрема між банками; постійно здійснювати банківське регулювання та нагляд; своєчасно складати платіжний баланс, здійснювати його аналіз та прогнозування; здійснювати суворе ліцензування банківської діяльності та операцій у передбачених законами випадках; здійснювати валютний контроль за банками та іншими фінансовими установами, які отримали ліцензію Національного банку на здійснення валютних операцій.